

УДК 330.14.012

Коваленко С. В.,

асистент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності,
Центральноукраїнський національний технічний університет

Тенденції кадрового забезпечення агропромислового сектору Кіровоградської області

Реалізація стратегії аграрної політики щодо забезпечення продовольчої безпеки країни, нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції, створення селянам умов для вільного вибору видів виробничої діяльності, оздоровлення економічного стану сільськогосподарських підприємств, активізації інвестиційної діяльності та розв’язання соціальних проблем села значною мірою залежить від ефективності використання кадрового потенціалу сільського господарства. З огляду на викладене, а також на ситуацію, що склалася в системі управління персоналом новостворених аграрних підприємств, дослідження формування кадрового потенціалу аграрного сектору регіону є актуальною прикладною науковою проблемою.

Одним із вирішальних факторів підвищення ефективності сучасного вітчизняного сільськогосподарського виробництва є покращення забезпеченості аграрної сфери ресурсами живої праці. Фізичні та інтелектуальні здібності людини виступають основною рушійною силою виробництва, незалежно від організаційно-правової форми його здійснення.

Кадрова політика підприємства, формуючи вихідні положення розвитку його кадрового потенціалу, являє собою генеральний напрям роботи з кадрами, і включає сукупність принципів, методів, форм, цілей і завдань, спрямованих на збереження та зміцнення високопродуктивного колективу, здатного своєчасно реагувати на вимоги ринку, виходячи зі стратегічної місії організації.

Кадрова політика на аграрному ринку формується під впливом негативних суспільно-політичних та соціально-економічних процесів. Скорочення виробництва, стрімке зниження рівня добробуту сільських жителів, складний фінансовий стан аграрних формувань створили умови, за яких потенційні роботодавці, в переважній більшості, не можуть розраховувати на залучення високопрофесійних спеціалістів, особливо молодих. Характерною рисою розвитку кадрового потенціалу є скорочення чисельності зайнятих та висока плинність кадрів.

Станом на 1 січня 2017 року в сільській місцевості області проживало 358,5 тис. осіб. Чисельність економічно-активного населення працездатного віку – 142,3 тис. осіб, чисельність зайнятого населення – 121,8 тис. осіб., безробітного – 19,5 тис. осіб [1].

Незайнятість значної кількості сільського населення та нераціональна політика держави у цій сфері, призводить до деградації робочої сили та деформації моральних засад існування сільської громади та селянської сім’ї.

Суттєвим чинником пореформеного розвитку аграрного сектору є те, що освітньо-кваліфікаційний рівень працівників сільського господарства найнижчий у порівнянні з іншими галузями національної економіки.

Проблемний характер забезпеченості сільськогосподарського виробництва кваліфікованими кадрами значною мірою зумовлений їх плинністю і відсутністю ефективних механізмів закріплення молодих спеціалістів на виробництві. При цьому, саме молодіжний сектор у сучасних умовах господарювання виступає одним із головних факторів інтенсифікації сільськогосподарського виробництва.

Основними причинами такого стану є негативні соціально-економічні чинники: незадовільні житлові та культурно-побутові умови проживання, недостатня забезпеченість населення села дошкільними дитячими закладами; сезонність праці; низький рівень механізації, електрифікації та автоматизації виробничих процесів. Слід зазначити, що найбільш занедбаним питанням кадрової політики на селі є матеріальне стимулювання високопродуктивної праці.

Так, середньомісячна заробітна плата зайнятих у сільському господарстві області протягом 2016 рік склала – 4017 грн., для порівняння добувна промисловість – 6372 грн., фінансова та страхова діяльність – 5444 грн. [1]. При цьому гроші виплачують нерегулярно або видають виробленою продукцією. Низький рівень оплати праці призводить до відтоку кваліфікованої робочої сили з сільської місцевості.

Кадровий потенціал аграрного сектора області досить потужний. Чисельність працівників, які займали посади керівників і спеціалістів сільськогосподарських формувань, у 2015 році становила 7006 осіб, із них 42% (2927 осіб) мали вищу освіту, а середню спеціальну – 47% (3311 осіб).

Наведені дані складових кадрового потенціалу в сільському господарстві вимагають здійснення, як на рівні держави, так і на рівні підприємств, невідкладних заходів щодо підготовки висококваліфікованих фахівців і закріплення їх на селі. Для цього необхідно вирішення низки доволі складних проблем.

Перш за все, слід концептуально визначитись щодо шляхів реалізації стратегічних напрямів роботи з персоналом у сільському господарстві, і окремим блоком опрацювати регіональну програму роботи з кадрами на селі на період до 2020 року, де передбачити комплекс організаційних заходів, щоб об'єднати зусилля центральних державних і органів місцевого самоуправління, а також аграрних підприємств різних форм власності.

Другим кроком у відродженні і розбудові села є подолання кризової демографічної ситуації та розширення природної основи відтворення сільського кадрового потенціалу. Мета – поліпшити статеву-вікову та професійно-кваліфікаційну структуру населення, оптимізувати рівень забезпечення аграрного сектора кваліфікованою робочою силою.

Третьою необхідною умовою формування раціонального складу спеціалістів, які відповідають потребам сьогодення, є удосконалення профорієнтаційної роботи при підготовці сільської молоді до навчання у ВНЗ; реформування системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації сільських кадрів, у тому числі масових професій; створення сприятливих умов для працевлаштування молодих спеціалістів в аграрному виробництві; професійне зростання та виховання управлінської еліти.

Особливе місце мають посісти заходи щодо закріплення молоді в сільськогосподарському виробництві. Серед них: істотне підвищення рівня заробітної плати, розширення державної підтримки аграрних галузей, запровадження формування державного замовлення від обласних, районних і сільських адміністрацій, безвідсоткові кредити на придбання житла, участь роботодавців у підготовці фахівців, державні інвестиції щодо створення соціально-побутової сфери села.

Отже, вирішення зазначених макроекономічних і галузевих проблем сприятиме формуванню кадрового потенціалу аграрного сектора економіки як області, так і країни в цілому.

Список літератури

1. Офіційний сайт Головного управління статистики у Кіровоградській області. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kr.ukrstat.gov.ua>.